

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomtatásban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak terfogataért 4 krajczár.
Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak.
Ezenkívül minden bejelentésnél 30 krajczár helyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2 szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy apunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

Az országházból.

Kézdi-Vásárhely, 1891. július 17.

Hetek óta foly a harc a képviselőházban a közigazgatás reformjáról szóló törvényjavaslat felett. S közel két hónapi vita eredménye az, hogy a többség általánosságban elfogadta a javaslatot. 261-en szavaztak a javaslat mellett, 99-en ellene. Még abban az esetben is, ha a távollevőket, kiknek száma 50-re megy, mind municzipalistáknak vesszük, rendkívülinek mondható ez a nagy többség.

Ily eredmény után, midőn 99-czel szemben 261-en kimondják, hogy elfogadják általánosságban a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául: mi volna kötelessége a kisebbségnek? Természetesen az, hogy a többség akaratát előtt meghajolva, arra törekedjék, hogy befolyását a részletes tárgyalásnál a javaslat egyes intézményeinek helyes kritikájára és javítására használja fel. És mit tesz e helyett a kisebbség? Obstrukcióval felel.

A ki csak egy kissé figyelemmel kísérte az általános vitát, beláthatta, hogy a szabadelvű párt a lehető legnagyobb türelmet tanúsította a szélsőbal iránt akkor, midőn ennek fellépése arra mutatott, hogy nincs más szándéka, mint a vitát minél hosszabbra nyújtani. A szabadelvű-párttól nem lehet megtagadni a méltányosságot és előzékenységet, melyet a kisebbséggel az unalmasságig nyújtott vita alatt tanúsított. Az általános vita berekesztésénél lett volna alkalma a kisebbségnek, hogy — belátva e szélmalomharcz czéltalan voltát — megszüntesse vagy legalább szűkebb körre szorítsa az óriási nagy többséggel szemben folytatott merev ellenállást. És tehette volna is akkor ezt nyugodt lelkiismerettel, a teljesített kötelesség tudatával.

A ki azonban ilyesmit várt, nagyon csalódott. Az első — döntő — szavazást követte a második a halasztási indítvány felett, melyet 100 szavazat többséggel vetett el a

ház; ezt követte a Csátár indítványa felettszavazás (az országgyűlési beszédeknek a hivatalos lapban leendő közléséről), mely 138 szavazat többséggel vettett el; erre pedig következett a harmadik szavazás Irányi Dániel indítványa felett, melyet az általános szavazatjog érdekében nyújtott be, s melyet 92 szavazat többséggel szintén elvetett a ház. Egy ülés csaknem teljesen az indokolásokkal és szavazásokkal telt el. S a kisebbség által előidézett eme szavazások mind a többség javára ütöttek ki. Mind hiába. A kisebbség nem tágit.

A javaslat címéhez eddigi értesülésünk szerint négyen szóltak hozzá, ketten határozati javaslatok benyújtása mellett. Ez idő szerint még 16 szónok van feljegyezve a címhez s még jelentkezni fognak vagy 15 — 16-on szólásra; ezek közül többen szintén határozati javaslatokat szándékoznak benyújtani. Kilátás van tehát rá, hogy maga a cím feletti vita a sok felszólalás, határozati javaslat és ezekkel kapcsolatos zárbeszéd meg szavazások folytán hetekig el fog húzódni. Így lesz ez majd a szakaszoknál, ha a kisebbség következetes lesz eddigi eljárásához. Megjegyzendő, hogy a javaslat 279 szakaszból áll, s az ellenzék egyik tagja úgy nyilatkozott, hogy ha a függetlenségi párt a 135-dik § nál három hónapi vitát nem provokál, ő leteszi a mandatumát. Így nyújtható el aztán a vita a végletekig.

Mi a neve ezen eljárásnak? Obstrukció.

A „Székelyföld“ tárczája.

A leányrabló.

— Utazási élmény. —

(Németből.)

(Folytatás.)

A távosóval jól láttam, hogy mi történik a szárazon, de nekem most egyéb dolgom is akadt; keresni kellett a hajót, melynek emberei ezt a támadást intézték. És csakugyan, nem messze tőlünk, egyenes menetirányban állott egy hajó.

— Hajó a látkörben! — adám a jelt.
— Hol? — kérde Raffley.
— Egyenesen előttünk.
— Mozog?
— Vesztegel.
— Milyen nemzetiségű?
— Nem veszem ki. Ugy látszik, a Haiang-dze.
— Mennyköbe! kormányos, irányíts neki, furdj át!

A mint közelebb értünk, tisztán észrevettük, hogy csakugyan a Haiang-dze.

— Tom, kartácsot! — vezénylő Raffley.
— Sir Raffley! — szólítám meg — csakugyan ágyúval akarja megtámadni a bárkát?

— Természetesen; emberei a szárazon vannak és én mihamarább akarom az umbrillámat. Ezt a néhány embert a fedélzeten megtámadjuk.

— De azoknak lesz még annyi idejük, hogy vészjelt adjanak.

— Azt nem kerülhetjük el úgy sem.

— Elkerülhetjük. A yachtot nem vették észre a bárkáról, mivel nem magas. Megkerülhetjük s észrevétel nélkül megtámadhatjuk saját fődélzetén.

— Igaza van. Gépész, félerő! Kormányos fordulj!

A yacht szép lassan egész kört irt le, majd közel a bárkához megállott.

— Lebocsátom a csónakot — mondá Raffley.

— Ne! Nézzen csak a távosövön át, csak két ember van a fedélzeten. Én meg Kaladi átuszunk és elhallgattatjuk őket.

— Jó volna; de oly jó uszó ön?

— Odáig csak elusom. Kaladi, jöjj velem!

Kaladi hozzám jött.

— Akarod-e mielőbb látni Molamádat? — kérdém tőle.

— Sir, engedjen át, s én mindenkit, kit csak a fedélzeten találok, leszurok.

— Együtt megyünk.

— És mi lesz aztán? — kérde Raffley.

— Bajunk nem eshetik. A mint a hajó urai letünk, egy jelző lámpával, melynek fénye csak innen látható, jelt adunk, ön azonnal hozzánk jön, a többi magától értetik.

— Így jó lesz!

— Hozza el fegyveremet is — kérem még; aztán levetem felső ruháimat, magamhoz vettem a keszemet s leereszkedtem a vízbe.

Kaladi követett. Ő kitűnő uszó volt s mindig oldalam mellett maradt. Mjnéi inkább közeled-

tünk, annál óvatosabbak lettünk. A hullámzást-előnyünkre használtuk; hogy minden neszt kikerüljünk, keveset dolgoztunk, hanem inkább hajtattuk magunkat a hullámok által.

A két ember a fedélzeten, a hajónak a száraz föld felé fordított oldalán állott, minket nem vettek észre. Egy vízhozó-kötél vedrrel a víz színéig ért le; ez a körülmény előnyünkre szolgált. A kést fogaim közé vettem, megragadtam a kötelet s felmáztam. Midőn a korláton átléptem, nyomomban volt Kaladi. Felérve, szemlét tartottunk.

A fedélzeten csak e két ember volt; lenn lehetek többen is. Munkánkhoz foghatánk.

— Kaladi, előre!

Mint árnyék, nesztelenül osont előre a szingáli. Következő pillanatban már a két rabló mellett termett. Az egyiket megragadta nyakánál fogva s törét oly mélyen döfte mellébe, hogy az egy végső sohajtással összerogyott.

A másik az én kezem közé került; fontos okom volt, hogy őt meg ne öljem.

— Kötelet, Kaladi!

Kaladi széjjel nézett s csakhamar hozott kötelet; én a kést a fogoly mellének szegezve tartottam, míg megkötöttük.

— Kaladi, tudsz-e malájul?

— Keveset.

— Kérdezd, van-e valaki a hajó belsejében?

— Nincsen — felel a fogoly.

— Hány ember ment a szárazra?

A kisebbség erőszakoskodása a többség felett. És mi a célja? A többséget kényszerhelyzetbe juttatni, hogy álláspontja feladásával hajoljon meg a kisebbség akarata előtt. Mondják, hogy a függetlenségi párt az obstrukcióval azt akarja elérni, hogy a vitát a választásokig kihuzza. Tegyük fel azonban, hogy a választások a többség javára fognak kiútni, a mi nagyon is valószínű. Akkor természetesen ismét többségben lesznek a javaslat pártolói. S vajjon — a mi az eddigi feltevések szerint nem lehetetlen — nem fog-e a kisebbség akkor is obstrukciót alkalmazni, hogy bevalott célját, t. i. hogy a kormányt a javaslat visszavonására kényszerítse, elérje? Ki áll jól erről? És végre is hova fog ez vezetni?

Az 1892. évi költségvetés kidolgozásánál — mint a Pol. Corr. értesül — különösen szem előtt fogják tartani, hogy az összes budget kereteit semmiképp se tágtassák, úgy, hogy a fedezet közepes finánciális években is kielégítő legyen. A kormány tagjai teljesen méltányolják Wekerle pénzügy-miniszter ama princípiumát, hogy mindenáron el kell kerülni a magyar államháztartás sulyegyenének megzavarását és a miniszterek költségvetésük megállapításánál e princípiumra lesznek tekintettel.

Uj vámtarifák. E hó 10-én lépett életbe a román, július 13-án az orosz új tarifa. Mindkettőt az jellemzi, hogy a belföldi termelés védelmére készült, de míg Oroszország csakis ezt a szempontot tartotta szem előtt, a román kormány quasi alkudozási tarifának tekinti a magáét, melylyel a vele szerződni ohajtó államoktól engedményeket vél kicsikarhatni. A mi az orosz vámtarifát illeti, ahhoz nekünk, speciálisan Magyarországnak igen kevés közünk van, mert áruforgalmunk Oroszországgal oly minimális, hogy esetleges megszűnése külkereskedelmi mérlegünkben alig hagyyna nyomokat. A Romániával való kereskedelem már ennél jóval fontosabb reánk nézve, habár jelenleg távolról se bír oly jelentőséggel, mint birt volna, ha a hosszú vámháboru nem akadályozza annak természetes fejlődését. Hogy a vámháboru mily érzékenyen hatott monarchiánk és Románia kölcsönös áruforgalmára, kitűnik abból, hogy míg a vámháboru előtti évben Románia exportja Ausztria-Magyarországba az összes román export $\frac{1}{3}$ ad részét képezte, 1889-ben az összes export egytizenhatod részére csökkent. Hogy az új vámtarifa alkalmas-e a viszony javítására, az legalább is kétséges. Mint értesülünk, közelebről ült össze Bécsben az osztrák-magyar vám- és kereskedelmi

értekezlet, hogy az új vámtarifa életbeléptével több rendeletnek esetleges megszüntetése fölött tanácskozzék. Ezalatt az 1886. május 22-én kiadott azon rendeletek értendők, melyek szerint a Romániából behozott árukra 30 százaléknyi vámpótlék vettetik ki, s melyek továbbá az átviteli tilalmat foglalják magukban.

A kovásznai fürdő.

Irta: Dr. Hankó Vilmos.

(Külön lenyomat az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület kiadásában megjelent „Az erdélyrészi fürdők és ásványvizek leírása“ cz. munkából.)

(Folytatás.)

A Pokolsár nem az egyedüli ásványviz- és szénsavforrás Kovásznán. Csodálatos hely ez! Minden magántelken pompásabbnál pompásabb vasas savanyuviz-forrás, gázkiömlés. Az ásványvizekből a legtöbb helyen melegfürdőt készítenek az azon háznál szállásoló vendégek számára. A vizet üstökben vagy izzó kőekkel melegítik.

„Mintha kitörni akaró vulkánon feküdnék a falu; időváltozásoknál az egész völgy vitriolszagot gőzölög a felszínre, a pinczék mintha párolognának, a kutak, pinczék gőzzel telnek el, melyek a madarakat megszedítik. Egér itt nem tanyázik.“

A fürdőtelep tulajdonképeni középpontja feuu Vajnafalván, a fürdő számára megvásárolt Mikes-féle telken van. A Mikes-telek gyönyörű park, barátságos, mosolygó lakóházakkal, zenepavillonnal, árnyékos sétatellyel az ugynevezett Mikes-fürdővel. A Mikes-fürdő zuhanyokkal és csinos vetkezőszobákkal ellátott kettős tükörfürdő, a mely felé az év tavaszán díszes épületet emeltek. A fürdő közelében van a Czifra-kut; vasas savanyuvizét ivásra használják.

A Mikes-telek szomszédságában lévő — egész az erdőig nyúló — Apor-telken fürdővendégek villákat építenek. Egy pár év leforgása alatt egész villa-kolónia fogadja itten a látogatót.

Fennebb a völgy kétfelé nyílik; ez egyik völgynyílásban, pompás erdős környezetben, az élvezeti és gyógyító viznek egyaránt kitűnő Horgác-kutrá akadunk. A viz kömederből csurog alá; a kutat fedélzet védi a légkörnek hatása ellen. Vize széles Erdélyben keresett árucikk.

A másik völgynyílásban szép lombos erdő tövében van a sós-fürdő. Kettős tükörfürdő ez, mely fölfe a folyó évben nagy gonddal berendezett díszes épületet emeltek. Közel van ide a Galambok-kutja; vize kitűnő alkali sós savanyuviz-forrás. Összetételéhez képest előkelő helyet foglal el a gleichenbergi és seltersi vizek mellett.

* Köváry L.: Erdély ritkaságai. 1853.

Vajnafalván van még a gáz-fürdő (gőzlő) is. Egy körülbelül 3 □ méter területű, másfélméter mély gödör ez, melyből szakadatlan áramlásban szénsavgáz ömlik ki. A gödörbe lépve, a szénsavgáz a testnek azon részében, melyet elfőd, a melegség érzetét kelti, mintha meleg vízbe léptünk volna. A gödörből kifelé nézve, bizonyos világítás mellett tanui lehetünk a természet bámulatos játékának: a nehéz gáz libegő mozgásának, — ha kezünket a gázban megmozgatjuk — a gáz áramlásának, hullámzásának, örvénylő mozgásának. Az az inger, a melyet a gáz a testre gyakorol, már sok nehéz rheumás bajnak volt gyógyítója.

Kovászna hosszan terjed el a völgyben; szélesége csekély lévén, a falu közepén érezzük a két oldalról határoló mezők, erdők balzsamos illatát. Ezen erdős hegyek itt a Magyarországot Romániától elválasztó határhegyek. A hegyek alján százados fákból álló lombos erdő emelkedik, mely észrevétlenül olvad be a mértőföldreke terjedő fenyvesek rengetegeibe. A hegyek lejtőjét gyönyörű pázsit borítja, melynek üde színe, buja növése az őserdőknek mohapárnájára emlékeztet.

Megfigzethetetlen élvezet a nagyvárosok gőzköréből, az alföld izzó homokjából menekülő ember számára az, a mit Kovászna nyújt. Élvezheti a közeli bécrczek szüzi levegőjét, s azt az illatot, melyet a hűs szellő, virágos mezők, óriás erdők árnyas mélységeiből szakaszt felé; élvezheti életet adó, pompás vizeit, élvezheti természeti kincseit, melyek egy eddig nem ismert új világ rejtelseivel veszik körül, mindezt élvezheti mesés olcsón, élvezete által a legjobb embereket boldogítva.

(Vege következik.)

Különfélék.

— A gazdaközönség figyelmébe ajánljuk az alábbi leíratot, melyet megyénk főispánja: mélt. Potsa József ur intézett városunk polgármesteréhez:

675—18891. szám. Az erdélyi gazdasági egyület állatkiállítási szakosztálya Kolozsvárt, 500. szám alatt, a Kolozsvárt folyó évi augusztus hó 28., 29. és 30-án rendezendő kilencedik tenyésztő állatkiállítás, használati lóvásár és lódíjazás programját kiadta és irodámban megtekinthető. Felkért továbbá, miszerint működésem körébe eső állattenyésztő földbirtokosokat, gazdákat a kitűzött nagyszámu és nagyoösszegű jutalomdíjakra figyelmeztessen és őket a kiállításban való részvételre buzdítsam. Kelt Seps-Szent-Györgyön, 1891. július hó 15 én. Potsa József, főispán.

— Lódíjazásunk az utóbbi napokban általában komor, barátságtalan volt. Mindegyre beborult meg ismét kiderült az ég, s helylyel-közzel egy-egy kevés eső is volt. A gazdaközönség, mely a tavaszi huzamos szárazság miatt sokat aggódott, már-már reménykedni kezdett, mert a vetések pompás fejlődésnek indultak, s néhol az aratás is

— Huszonhárom.

— Jól van. Vidd az árboczhoz s kösd oda erősen.

Ezalatt felkerestem a jelvénytsekrényt, kivettem egy sárga lámpát, három oldalát befedtem, meggyújtottam a mécset s kiakasztottam egy póznára.

A jelt észrevették; azonnal közeledett a yacht s a bárka oldalán kikötött.

— Rendben minden? — kérde Raffley.

— Rendben. Jöjjen fel ön is, a yacht pedig menjen tovább valamivel, hogy ne vegyék észre korán.

A yachton, mely eltávozott két ember volt, a báékán hatan voltunk, az ellenség száma pedig huszonhárom; mind a mellett lehetetlenségnek tartottuk, hogy minket legyőzzenek.

— Hol van Molama? Kereshetem őt?

— Maradj! — mondá az angol. — Épen most indul az első csónak a szárazról. Minden kézre szükség van itt a fedélzeten. Gyorsan köteleket, hogy megkötözzük azokat, kik meg nem halnak.

A csónak, melyet Raffley látott, asszonyokkal s leányokkal volt tele, rajta hat matróz evezett. Közelebb ért és megszólította a hajót. Kaladi fe-

lett röviden és leereszté a hágcsót. Egy ember lent maradt a csónakban, a többi öt egymásután feljött a hajóra. Bámulatuk és gyors mozdulataink tették lehetővé, hogy minden láрма nélkül végeztünk velük. Egy pillanat alatt öt halott terült el a fedélzeten.

Kaladi minden parancs nélkül leugrott a csónakba s elbánt a hatodikkal. A nőket felszállítottuk a fedélzetre. Iszonyu volt a jajgatásuk, de Raffley erőteljes hangja hamar lecsendesítette, jóllehet egy szót sem értettek beszédéből.

A második csónaknak ugyanaz volt sorsa, azzal a különbséggel, hogy most a malájokat nem öltük meg, hanem megkötöztük. Azért tehettük, mivel a harmadik és utolsó csónak még messzebb volt, semhogy hallhatta volna a küzdelem zaját. A két csónakot, hogy lent szabad teret nyerjünk, a hajó másik oldalára vittük.

Végre megérkezett a harmadik csónak is; ezen volt maga a vezér. Ő jött fel elsőnek a hágcsón; valóban herkulesi alak volt, tetőtől talpig felfegyverkezve. Vele is oly gyorsan bántunk el, mint a többivel. Raffley megragadta őt torkánál, Kaladi pedig kezeire vetette a húrkat; így jártak a többiek is mi urai levénk a hajónak.

— Lámpákat elő! — parancsola Raffley, és nemsokára világos lett a fedélzet.

A foglyokat a hajó előreszén őrizet alá helyeztük, mi pedig hozzá fogtunk a belső tér átkutatásához. Gazdag, de vegyes rakománya volt, fahéj, rizs, dohány, kávé, ébenfa és elrablott nők. Ez utóbbiak között több Point de Galle-ből való, köztük Molama is. A vizontlátás öröme nála és Kaladinál leírhatatlan; alig győzték eléggé magasztalni a két nagy „maharadsát“ Anglistan és Germanistanból.

A többi elrablott nő is megértette nemsokára, hogy hogyan áll a sorsuk, s előbbi jajgatásuk lassanként örömmujongássá változott. Elmesélték élményeiket. A megtámadtatásuknál a férfiak egyszerűen elfutottak. A rablók a nőket megkötötték, magukkal hurcozták, felgyújtván elébb gunyhóikat.

Raffley a nők örömköltésének röviden véget vetett. Miután bilincseiket levágtuk, azt parancsolta nekik, hogy térjenek vissza földjükre. Gyorsan engedelmeskedtek, mert így birtokukba jutott a chinai három csónakja, mely többet ért, mint az összes nád-gunyhóik.

Reggel felé, miután mindent átkutattunk, vissza vonultunk a kapitány kajütjébe. Az első tárgy, mely itten szemünkbe ötlött, Raffley umbrellája vala.

kezdését vette. Tegnap este aztán teljesen beborult s nagy égháború kíséretében hatalmas zápor-eső hullott alá jéggel vegyesen, mely — mint halljuk — tetemes károkat okozott. Az esős idő most már tartósan mutatkozik.

— **Vasut.** A háromszéki helyi érdekű vasut Sepsi-Szentgyörgy állomásától kiágazóan az Olt terrasza felé, az ott levő kavics-anyag kihasználására, munkavágányt tervezett az építési fővállalat. A vonal bejárása július 14-én történt meg Dobieczy Sándor vasuti és hajózási főfelügyelő vezetése alatt, melyen a létesítmények megállapították és a tervezetnek jóváhagyására ajánlása mellett jegyzőkönyv vétetett fel. A háromszéki helyi érdekű vasut sepsiszentgyörgy — kézdívásárhelyiszakasának kavics-ágyhoz szükséges anyaga már rövid idő alatt elszállítás alá kerül.

— **A hangulat.** Egy széplelkű újabb költőnk egész eszmekörét ezzel a gondolattal fejezte ki: A világ csak hangulat. A hangulat tesz mindent, ez az a világot mozgató elem, a melytől az élet összes nyilvánulásai, a jó kedv és a bu tágas birodalma függenek. Csak hogy a hangulatot nem pénzért árulják, ennek csak úgy önként kell az emberre ragadnia.

Már pedig ha erre gondolunk, nekünk, vásárhelyieknek, ez időtájt nem igen lehet jó hangulatra szert tennünk. Zúg, morog ez a mi széleskertű városunk, mely büszkén állhat az áprilissal versenyre; mindent inkább, csak jó hangulatot nem terem.

— De hát mi ez a műszak vig fiainak?! A diáksereg, — fiúk, leányok együtt és összesen — szemébe kaczagnak a borus esőfelhőknek, rajtuk ugyan ki nem fognak ősdi, elavult fogásaikkal. Összeállott 40 ezekből a javíthatlanokból, ideálisa gymnázisták és realista realisták, komoly filozoperek és könnyelmű jogászok, balekok és kozákok, támogatva bájos „felsőbb leányok”, tudós, de elragadó „prepák” által; hol az a nagyhatalom, mely ezzel a szövetséggel szembe álljon?

Ök elhatározták, hogy csak azért is mulatnak, táncolnak, sőt — mi több — megdancoltatják az egész várost környékéstől együtt.

Es indulnak a meghívók és jönnek a tánczrendek; ékesül az Unió-kert, foly az előkészület az előadandó szindarabra...

— No! ebből ügyes multság lesz. Mit is nem csinál a hangulat!...

— **A zóna saporítása.** Baross Gábor a zónarendszeren oly módosításokat szándékozik eszközölni, melyek minket is közlőre érdekelnek, a mennyiben némileg emelni fogják a viteldijt innen Budapestre. A zónarendszer nagy haszna mellett tudvalevőleg szembeszökő aránytalanságok is mutatkoznak. Így a Budapesttől 247 kilométernyire eső Nagyvárada ugyanannyi a viteldij, mint a 73. kilométernyire levő Brassóba. Ugyanezek az aránytalanságok a többi végállomásoknál is megvannak. Mint értesülünk, Baross Gábor kereskedelmi miniszter e visszas helyzetet megszüntetni kívánja s még három vonalszakaszszal akarja a tizenhárom zónát kiegészíteni. A Brassóba s vele körülbelül egy távolságra utazók a 17-ik

zónát fizetnék. A viteldij emelkedése a 15., 16. és 17. zónában az alapdíjnak megfelelő lesz.

— **Magyarország határfái.** A magyar-román határon szerzett kelemetlen tapasztalások alapján elrendelte a belügyminiszter, hogy a ki az ország határfait és határköveit rongálja, kihágást követ el és tizenöt napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Miután köztudomású dolog, hogy ezeket a kihágásokat rendszerint a Romániából betörő tolvaj parasztok követik el: ezt a rendeletet inkább a román belügyminiszternek kellett volna kibocsátani, mint a magyarnak.

— **Örült.** Szentléleki Kanabé Györgyöt, ki — mint annak idején lapunkban is említve volt — a múlt évben örütségi rohamában ujját ölte meg, s kit a gyilkosság vádja alól felmentve, gyógykezelés végett a nagyszabeni elmeorvóintézetbe küldtek, közelebből mint gyógyultat szabadon bocsátották. Mint halljuk, most női ruhába öltözve a mezőn kóborol s a járó-kelők közül többeket megtámadott. Felhívjuk reá az illetékes hatóság figyelmét.

— **Tyuktolvaj.** Egy szászfalusi atyafi különös kedvelője volt a tyukhusnak. Miután pedig neki tyukjai nem voltak, meg pénze sem volt, hogy vegyen: úgy segített magán, hogy — lopott, és pedig a szomszéd községből. A sárfalviaknak feltűnt, hogy az utóbbi időkben egyes gazdáknak sok tyukja veszett el. Rálestek a tolvajra s a fenn nevezett atyafit a héten rajtaécsipték a lopáson. Hir szerint közel 200 tyukot lopott apránként. A „tyukász” most a hűvösön van.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara** az érdekelt tudomására hozza, miszerint a sertés-husnak — ide értve a szalonnát is — és mindennemű kolbász-félének Németországba és Svájcba való szállításánál, a mennyiben a szállítás postán és kisebb mennyiségben történik, az eddig követelt külön származási bizonyítványok azon esetben mellőzhetők, ha az illetékes vámhivatalok a szállítást kísérő számlákból, szállítólevelekből, vagy levelezésekből avagy más hitelt érdemlő módon meggyőződést szerezhetnek arról, hogy a kérdéses sertésrémek nem amerikai eredetűek. Maros-Vásárhelyt, 1891. július hó 13. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara. Tauszik B. Hugó elnök, Törpényi János titkár.

— **Az erdélyrészi Kárpát-Egyesülethez** hazafias levelet intézett a nagyszabeni német Kárpát-Egyesület brassói osztálya, melyben az egyesület működéséhez szolgálatait felajánlja és a testvéregyesületet melegen üdvözi. Ezen hírrel kapcsolatban megemlítjük még, hogy a Christianiában székelő svéd turista-egylet csere-viszonyba lépett az egyesülettel, megküldvén pazarul kiállított övkönyveit, ugyiszintén csereviszonyba lépett a délmagyarországi természettudományi társulatis.

— **A szászok és a nemzeti zászló.** Fogarásról jelentik, hogy Bauszern Guidó főispán közbelépése folytán a szász tanulóok szokásos majálisukra nagy ovációk közt tengerényi nép kíséretében magyar nemzeti lobogók alatt vonultak ki. Ennek a dolognak azért van helyi politikai fontossága, mert a megelőző években a szász tanulók mindig ugynevezett szász lobogókkal vonultak a majálisra és azokat a rendőrség elkobozta. Így aztán botrányos végződött minden majális. Ez a majális ellen-

ben a főispán jelenlétében és nagyszámu magyar előkelőség részvétele mellett rendkívül kedélyesen folyt le.

— **Áruforgalmunk a múlt évben.** Az ország kereskedelmi mérlegének legjobb és legbiztosabb faktora az áruforgalmi statisztika. Ez mutatja meg, hogy milyen nagy összeget forgatunk, ez mutatja a nemzet gyarapodását, életképességét. Az utóbb megjelent áruforgalmi adatok ismét tanúságot tesznek arról, hogy Magyarország a haladás útját rohamosan egyengeti, mérlegünk a kivitel javára dönt s a kereskedelmi forgalom meghaladta az egy milliárd forintot, melyből 499-91 millió forint a behozatalra és 539-06 millió forint a kivitelre esik, vagyis kiviteli többletünk 39-15 millió forint teszt ki. Tavaly (1889-ben) még csak 1-08 millió forinttal volt több kivitelünk, mint behozatalunk, de ezzel is meg tudunk barátkozni, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy 1884-ben 91-55 millió, 1885-ben 52-71 millió, 1887-ben 31-98 millió forint behozatali többletünk volt már. — Örvedetesnek tartjuk forgalmunk emelkedését annál is inkább, mert a mennyiség ép úgy emelkedett, mint a darabszám is.

— **A cigányügy országos rendezése** — mint egy miniszteri leirat igéri — küszöbön van. Már legközelebb olyan tervvel állnak elő, mely ezeknek a rablógyilkos hordáknak a további garázdálkodásait lehetetlenné teszi.

— **Levélborítékok feliratai.** A kereskedelemügyi miniszter a következő rendeletet bocsátotta ki a levélborítékok vagy a czimszalagon alkalmazható üzleti és egyéb nyomtatott megjelölések tárgyában: Az utóbbi időben nagyobb számban kerülnek feladásra levelek, melyek mindennemű feliratokkal és ábrákkal vannak elborítva. Ily levelezések a postai kezelésnél akadályul szolgálnak s ezért a «Postai tarifák» 4-ik §-a szerint a postai szállításból ki vannak zárva. Azon czéltől, hogy a közönségnek, főleg a kereskedőknek és iparosoknak módot nyujtsak arra, miszerint foglalkozását, illetve üzletét levelezéseinek borítékaira nyomtatott szavakkal, illetve ábrákkal bővebben is megjelölhesse, a «Postai Tarifák» idézett határozatát követve az alábbi módosítom: A levélborítékokra vagy a czimszalagra most mint a címre, a kezelésre vonatkozó adatot vagy megjegyzést írni nem szabad. Ezeket kívül a levelezés borítékán (czimszalagon) a feladónak nevét, állását és lakását, vagy üzletét meghatározó nyomtatott megjelölések és ábrák alkalmazhatók. Ezen megjelölések és ábrák azonban a boríték czimoldalán és hátoldalán, még pedig csak a felső részen, a boríték térfogatának legfeljebb egy negyed részét foglalhatják el. A hátoldalon ezenkívül csak még a középén lehet kisebb rajz vagy ábra, mely a pecsét jelét helyettesíti. Nagyobb tért elfoglaló vagy a boríték más helyein alkalmazott megjelölésekkel és ábrákkal ellátva feladott levelezés nem szállíthatik. Szintugy egészen ki vannak zárva az oly megjelölésekkel vagy ábrákkal ellátott levelezések, melyek nem magára a feladóra vonatkoznak s így hirdetésny jellegével bírnak.

— **Feltűnést keltő kályhát** szabadalmaztatott nem régebben a „Brassói banya»-es kohórézvényúrtársaság”. Ezen kályha főcéljára a tüzelő anyag nagyrészből megalkarítása, és elmés elrendezése azon alapul, hogy a szoba levegőjének különböző rétegeit magába szívja és felmelegítve kibocsátja. Éme találmány elrendezését a következőkben ismertettük: A kályhatest egész hosszában két, felül és alul nyitott vasbádogköpenyvel van körülvéve és lábakkal ellátott lábazaton nyugszik. A lábazat fenekén lévő két nyílás az alsó levegőreteg beáramlását teszi lehetővé, azonkívül a közepes köpenykoszoru felső részén egy a világosságban 60 mm. magas lyukgatott díszítéssel ellátott gyűrű van, melyen keresztül a szoba középső levegőrétege áramlik be, avégből, hogy e két réteg egyesülve, nagyon meleg állapotban a zártotó szelőlő nyílásain ismét a szobába illanjon. A rostély ugynevezett „függő rostély”, oldalt és alul nyílásokkal van ellátva, utóbbiak eltolására, de lebilentésre is berendezhetők. A külső köpeny, fűtő test, alsó és felső köpenykoszoru és a lábazat két rúddal szilárdan egy egészébe vannak összekötve. Az ujonnan szerkesztett gázösszenyomó készülék, mely szintén egy lényeges alkatrésze a kályhának, egészen öntöttvasból állítatik elő és közvetlen a fűtőcső alá helyeztetik. A gázösszenyomó készülék következő részekből áll: a communicalo csőből, melynek alsó és felső világossági átmérőjének a fűtőhenger átmérőjével arányosnak kell lennie; a felül feltett dobból, melybe a comunicatio-csővön keresztül az égésgázok áramlanak, azért, hogy a dob fenekén merőlegesen alsó 25 mm. széles szárny sávokon keresztül, melyek zsalu alakuan vannak alkalmazva, a felső térbe jussanak. Innen a köralakú nyíláson elhuzódnak, mely egyrészt a fűtőcső belső falától, másrészt a lefelé menő köpenyfeület által a dob fenekéről fixírozható. A körgyűrű azért fontos, mert ha a gázokat hosszabb ideig nyomás alatt tartjuk, a tűzre nyomás gyakoroltatik, miáltal a szén csendesén és egyenletesen elég. Ily esetben oly nagy szén megtakarítást eszköz-

— Oh az én chair-umbrellám! — kiáltá az angol, megragadva mindkét kezével a tárgyat. Esküszöm az összes banditák és tengeri rablókra, hogy többé ki nem adom a kezemből, míg csak a ttavaller-clubba (London, Near-ut 47. szám) vissza nem térek.

Alig birtam a nevetést magamba fojtani.

— Most pedig nézzünk körül itt is! — folytató Raffley.

A kis helyiség keleti pompával volt rendezve. Kíváncsiságunkat egy kis réz-sekrekény keltette fel, melyet törrel felnyitottunk. Nem jelentéktelen pénzösszeget kívül egy csomó gyöngy volt a tartalma, melyet bizonyára Karetivu szigeten raboltak.

A foglyokat most a hajó belsejébe szállítottuk; a bárkára néhány vitorlát vontunk fel, aztán a yachtal összeköttöttük s elhaladva Hambantotte, Tangalle, Thunder-foknál, Point de Galle-ba vontattuk, hová este felé érkeztünk és hol megjelenésünk nagy feltűnést keltett. Hiszen példátlan eset, hogy egy kis gőzös a kalózkod nagy bárkáját lövés nélkül hatalmába ejtse.

A mudellier csak most tért vissza az elefánt-vadászatról; nem tudott élményeink feletti csodálkozásának kifejezést adni és meg kellett elégednie ama szemrehányásokkal, melyeket neki

Raffley tett, hogy egy ilyen rablóért az ő hű Kaladit szintén kivégeztette. Raffley a mudellierre bizta a foglyokat s hajójukat, míg a kormányzó maga nem hoz ítéletet e tekintetben.

A megszállott hivatalnok roppant előzékeny volt velünk szemben és kérte Raffleyt, hogy midőn visszatér Angliába, meséljen a nagy király-nőnek az ő jószágáról, bölcsességéről, igazságosságáról. Raffley megígérte mosolyogva, de megvető tekintete ellenkezőt mondott.

Kaladi és Molama, gazdagon megajándékozva, férj és feleség lettek.

Később visszatért a kormányzó is és meglátogatott a hotel Madrasban. Teljes elismerését fejezte ki kalandunk felett. Majd zsebébe nyult s elővett egy duzzadt érszényt.

— És itt a száz font, melyet tőlem nyert, elvesztettem a fogadást.

Raffley egykedvűen zsebre vágta a bankókat.

— Látja, Charles, mégis jó, ha az ember olykor olykor fogad.

— Látom, de még sem fogadok.

— Ez a baj! Ön igen derék ember, de valódi angol gentleman soha sem lesz.

— b.

